

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal a czegetűdteczai 3. számú Kaffkaházban.

HORTOBÁGY.

Hirdetési díj: Négyhasábos peti sorért egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromsorinál 4 kr, több-szörinél vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás. Egyes szám ára 15 kr.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Uj előfizetési felhívás

„Hortobágy“

okt.—decz. folyamára 1 frt. 80. kr.

Az előfizetési összegek a „Hortobágy“ szerk.-kiadóhivatalába (Kaffkaház 3. sz.) intézendők.

Lapunk irányát fölöslegesnek véljük mindannyiszor részletesen fejtegetni. Tisztelt olvasóink eléggé ismerik ama nemes célt, melyet a kiadó szinügyegylet szeme előtt tartta, amidőn a „Hortobágy“ lételet, — habár áldozattal is, — föntartani elhatározá; elég alkalma volt a közönségnek a jelen évnegyedben is meggyőződni afelől, mikép mind-azt, amiáltal e lap érdekét növelhetjük, elkövetni igyeke-zünk. Ez igyekezetünk a jövőben sem apad, sőt olvasóink növekedő részvéte s számos jeles munkatárs közreműködő buzgalma máris biztos kezességet nyújt a „Hortobágy“ fo-kozatos haladására s tartalmasabbá, érdekesbbé tételére. — Csupán annyit jegyzünk meg röviden meg, hogy a helyi ese-ményeket, közügyeket, a vidéki érdekes mozzanatokot, városunk és vidékének ipar-, gazdasági s üzleti viszonyát éber figyelemmel kísérni, a közönség gyors tudomására juttatni s a lap rovatait tanulságos, mulattató és ismeret-terjesztő cikkekkel látni el, ezental is legelső feladatunk-nak tartandjuk.

Debreczen 1863. Szept. 20,

A „Hortobágy“ szerkesztősége.

istenhez visszatérésére, az erkölcselenség kiirtására. Ezt tenni kell tehát a lelkipásztornak mindenkor, tennie kell különösen e jelen inség idején, de nem zsidó-profétai fenyegetésekkel, hanem a Krisztus evangélioma szelid tanításával, a könyörülő mennyei atya szeretetéről meggyőződés felélesztésével.

2.) A jelen s jövőben fenyegető inség, keserűen lát-ható és tapasztalható ugyan, mert nem titkolhatjuk el 1. Móz. 47. 18-ik verse szerint hogy „bizony elfogyott pénzünk és minden barmunknak nyája s nem maradt semmi egyéb a testünkknél és földünk-nél“: azonban, még sem tartom szükségesnek, sőt cél-talannak lenni állítom, az inséget, akár szószékben, akár magántársalkodásban, a valónál sötétebb színben festeni s ezáltal a félelmet, a kétségbeesést nevelni; de azt szüksé-gesnek lenni itelem, hogy a lelkipásztor mind szószékben, mind a jelenben elkerülhetlenné vált, magántársalkodá-saiban, hiveit a könyörülő mennyei atya gondviselésével, szeretetével vigasztalja, biztassa, bátorítsa, azokat netá-láni elcsüggedésökben, atyai tanácsával gyamolítsa, munka-keresésre, szorgalmas dolgozásra intse s amennyiben te-hetségében áll, a munkaszerezésre azoknak utat és módot mutasson s jelöljön ki.

3.) Mivel azonban a test csupán csak szóval — ha angyali nyelven mondatik is ki — jól nem lakik, annak élete tisztán csak a vallás igéjével fen nem tartatik, az éhhalástól meg nem mentetik, tehát nemcsak beszéddel, hanem cselekedettel is jól kell tenni a szűkölködőkkel. Mirendezve, mulaszthatlan keresztyéni kötelességünk min-denkor is ugyan, de különösen a közszükség és inség ide-jén, amaz isteni legdicsőbb erőnyek, a könyörületesség-nek, a szűkölködőkkel jótételek gyakorlása, isten ren-delete ez és nem emberé. „Ha a te felebarátod tiköztetek megszegényedik és megfogyatko-zik, tégy jól ő vele, akár jürevény legyen, akár zsellér, hogy élhessen tiköztetek“ 3 Móz. 25. 35. — „Ha valaki a te atyadriai közül koldus leendő, ne keményítsd meg a te szíve-det, be se zárjad a te kezedet a te koldus atyádria előtt, hogy ne adnál ő néki, ő pedig kiáltson tered az Urhoz és bün találtassék te benned. Hanem ingyen adj nékie, mert ez-okaért áld meg tégedet a te urad istened minden dolgaidban és mindenben valamire kezdet bocsátod“ 5 Móz. 15. 7. 9, 10.

Ezen dicső erőnyben pedig, Krisztus szolgájának kell legelő járni. Tudom és ismerem én a ti szegénységötök tisztolt lelkésztaim! de tudom azt is, hogy isten titeket választott, hogy ti szegények levén, sokakat meggazdagít-satok, hittel, istenben való bizodalommal, békességéttréssel, felebaráti szeretettel és a jótéteményben való el nem rest-tüléssel. — Adjatok azért ti is, tehetségötök szerint, ke-resztyéni nemes példát a jöltevőségben.

De emellett törekedjenek tisztolt lelkésztaim igazi buzgósággal oda hatni, mind a szószékben, mind magános-társalkodásalkban, hogy a könyörületesség nemes indulá-tunk gyakorlására fellelkészített hiveik „mikor on a földet általjárja a megnyomorodott és éhe-zett ember, mikor az éhség miatt busul, át-kozza az ő királyát és az ő istenét, ha oda fel-néz is, nem lesz en segítsége. Ha a földre néz is, mivelhogy mindenütt nyomorúság, homá-lyosság, keserűségnek sötétsége és homálya vette őt körül“ Ésaías 8. 21. 22. — az ily kétség-beeséssel küzdő éhezőknek szegjék meg az ő kenye-reiket.

Buzgólkodjanak mindenek felett oda munkálni, hogy az egyházközség és annak lelkes előjárói, fordítsanak atyáskodó gondot arra, hogy községekben senki éhen meg ne haljon, nyujtsanak segedelmet a szűkölködőknek, köl-cesőn, alamizna, vagy munkaadás és kerítés által nem zár-ván be ajtajaikat a szegény idegenek előtt sem.

Kötelességünk ezt tenni keresztyéni szeretetből, Jé-zus példája követéséből; továbbá erkölcsi tekintetből, hogy az elszegényedett és éhező ember (Péld. 6. 30.) ne lopjon; végre, polgári szempontból is, hogy a társada-lom minél kevésbbé szenvedjen.

Kétségen kívül, az atyáskodó fejedelem, legmagasabb királyi hivatajánál fogva, kiterjesztendi, mint eddig is már kiterjesztette atyai gondját a szenvedő hazára, a szükség-gel küzdő nemzetre és magas kormányja által, segedelmet nyujtand, a könyörületesség különféle eszközei, leginkább közunkak előállításá által.

De mindent a magas kormány nem teljesíthet s nem lehet észszerűleg kívánni, hogy jöltevőségó forrásait egy-szerre teljesen kimerítse. Ugyanazért, mi lelkészek, ma-

gasztos hivatásunknak, elismerést érdemlőleg, csak úgy és aképen felelhetünk meg igazán, ha önszűkölködőink s éhe-zőinkről némi részben gondoskodunk, az azokról gondos-kodás eszközeinek feltalálásában munkások leszünk s ekint a nyomort közelünkben enyhíteni törekszünk.

Ezen előadottak alapján azért, tiszteletteljesen, szí-vem benső megindulásával kérem fel nagyt. esperest ura-kat, hogy a felügyeletök alatti lelkésztaarsakat, az elsorolt szent kötelességek teljesítésére, kibocsátandó körleveleik által felhívni és szivreható szavakban buzdítani méltóz-tassanak, utatitást adván egyszerűsmin azoknak, hogy ismerjék mulaszthatlan kötelességöknek, lelkiismeretes jeleitést tenni, esperesti uton, a superintendensi hivatal-hoz arról

a.) minő állapotban van határük? minő remény lehet a terméshez?

b.) közbenjárásuk s tanácsadásuk után, tétettek-e már és minő intézkedések, szűkölködő hiveik segelésére s az inség enyhítésére? — hogy ekint a nyomor minőségéről, annak mikép eszközölhetendő, vagy talán már meg is tör-tént enyhítéséről, teljes ismerettel birhassak.

Isten az irgalomnak atyja, terjeszse ki kegyelmének teljes mértékét a vallás szolgálóra s tegye az ő istenhez esdő könyörgéseiket fogatosokká; legyen az istennek lelki és testi áldása a gyülekezeteken; közölje az ő irgal-mának gazdag folyamait a szegény szűkölködőkkel s mind-nyájunkkal, hogy el ne fogyatkozzék a mi hitünk, sőt a mi reménységünknek közliklájja, az ő atyai szeretete s gond-viselésébe vetett tántoríthatlan bizalom legyen mindörökké!

Teljes tisztelettel.

Kelt Debreczenben 1863. Junius 28.

Balogh Péter m. k.

„Hungaria“ című kukoricza-fonat-szövet-és papirgyár.

(Vége.)

„Alólirtakra nézve első föladat volt, egy a kukoricza-levelek kiaknázására minden tekintetben kedvező helyet választani. Mint ilyen pedig leginkább Magyarország ki-nálkozott, mely terjedelmes kukoriczatermeléséről híres, hol azonfelül a munkaerő még olcsón megszerezhető és a közlekedés is folyók, vaspályák és a fekete tengerrel összeköttetés által könnyű és előnyös.

Mintán továbbá minden nagyobb szerű iparvállalatra nézve a nyers anyag olcsósága a legfontosabb kérdés, má-sodik feladatunk volt, hogy a szomszédos földbirtokosok-nak a gyár felállításá után előreláthatólag beállandó tul-csigázott követelése irányában függetlenekké lehessünk és magunknak egy tetemes termelés magvát biztosítsuk. — Elegendő nyers anyag és könnyű közlekedés, ez a vál-lalatnak természetesen életfeltétele. Ezt pedig tökéletesen elérik az általunk megvett, Aradmegyében kobelezett, 1. osztályu fekete humusból álló szemlaci uradalom megszer-zése által; melyen a részvényes urak által megtekinthető bizonyítékok szerint jelenleg is mintegy 7800, 1200 □ öles hold van kukoriczával bevetve, melyből tehát magá-ból is mintegy 46 -- 50,000 mázsa kukoriczalovél fog ki-börülhetni; hol továbbá elegendő munkaerő is olcsón kap-ható, a közlekedés az uradalomhoz tartozó hajózható Maros folyón, két szintén közel eső vaspályán és az uradalmat átszelő jó országúton szintén könnyű és olcsó (vizen má-zsánknál 32.—35 kr. Bécsig); nemkülönbén a gyár szá-mára elégséges vizező kevés fáradsággal megszerezhető és mely uradalom azonkívül Magyarország kukoriczaterme-lése tekintetében leggazdagabb vidékének közepében fek-szik.

Egyébiránt ezen uradalom, melyben 34,000 nemesi-tett eperfa van, a nagyobb mérvű selyemtenyészésre is kiválólag alkalmas, míg a gőzmalom és egyéb épületek, melyeknek összértéke 130,000 frtra rug, különböző ipar-czélokra használhatók.

Ezen vétel tehát egy ipar- mint pénzübeli tekintetben nagyon előnyös, mert

1. általa, egy az uradalom kedvező fekvésénél, vala-mint nem jelentéktelen földbirtokánál fogva biztosítva van a társaság részére a környékbeli nyers terménynek jutá-nyos áron beszerezhetése.

2. Azon elmaradhatlan esetben pedig, midőn a tár-saság a vállalatot kiterjeszteni ohajtatja, a szerzett in-gatlan birtok által, mely időközben bőven kamatozik, mód-jában lesz a szükséges tőkére minden más segély nélkül könnyen szert tehető.

587. sz.

Körlevél

a tiszántúli ref. egyházkerület superintendensétől, a nt. esperes uraknak az inség és nyomor enyhítése ügyében.

Az idők gonoszok, az inség, mint valamely öldöklő angyal keresztülment kedves hazánk Gosenén, gazdag áldással ékeskedni szokott mezéjét elpusztította, a magyar Kanahún lakosait éhség fenyegeti, a földnek munkás skoldulni nem szokott lakosai elhagyván tűzhelyeiket, szer-te-mennek, hogy gabonát szerezvén, éljenek és ne haljanak meg.

Bizony ha valamikor, most e jelen gyászos körülmé-nyek között, — midőn Joel 1. 10, 18-dik versei szerint „elpusztított a mező, keseregnek a föld-nek lakói, mert elveszett a buza, kiaszott a buza a földből, — fohászodik az oktalan állat, bögnék az ökrök, mert nincsen élések, még a juhoknak nyájuk is elveszett“ — dicső tér áll nyitva, a lelkiismeretes hűséggel szolgáló törekedő lelkipásztor előtt, magasztos hivatali állásának betöltésére, hogy mint istennek szolgálja, az igének sáfára, a vallás minden vigasztalásával, biztosításával, a felebaráti szer-e-tet s jöltevőség legszebb kötelességének teljesítésére való serkengetéseivel, atyailag forogjon hível között. Oh mert a nyomorult ember ugy itél, ugy gondolkozik a nyomor az inség idején, hogy „elveszett az ő reménysége, isten elhagyta őt.“

Meg vagyok lelkeimben győződve afelől, hogy tisztolt lelkésztaim általában mindnyájan ismerik szent és ma-gasztos hivatásukat s abból folyó kötelességeiket s mint mindenkor, ugy kiválólag most — midőn Joellel azt kér-delhetjük: „Vének és e földnek minden lakói, mondjátok meg, vajjon volt-e valaha ilyen dolog a ti időkben és vajjon a ti atyáitok-nak idejében volt-e?“ — Szent buzgóságtól, ember-baráti résztvevő szeretettől áthatottan, híven is teljesíti-ték azokat: de bocsássanak meg nekem, ha hivatali álla-tomból folyólag, a mindenhol mutatkozó inség nagyszerű-ségéhez képest, nagyt. esperest urak utján, — kiknek ve-lem egyetértőleg leendő közremunkálásukat tisztelettel felkérem, — tanácsot és utasítást adok a következőkben:

1.) Jól tudom én, hogy Izsraél profétái, a szárazságot, éhséget, mindenkor a Jehova büntbűntető ostarának lenni kiáltották és ezáltal igyekeztek a bülványozásban és erkölcselenségben elmerült népet, a Jehovához visszatéri-teni; tudom, hogy egyik profétai feladata a lelkipásztornak, felvilágosítani híveit arról, hogy nem az isten hagyta el őket, hanem ők hagyták el mennyei atyjokat és ez leghat-latosabb eszköz a vallásosság felélesztésére, a népnek az

3. Biztosíték nyújtatik a részvényes uraknak pénzük és kamataikra nézve, miután a jelen irat végén felsorolt letéteményezett okmányok tanúsága szerint, az uradalom többszörös becsü szerinti értéke a vételár tetemesen meghaladja s bérleti ajánlatok évenkénti 58,000 frt fizetéssel tétettek; de a jövelem okszerű magángazdálkodás által 80—100,000 frtra is fokoztathatik; nem is tekintve azt, hogy a magyarországi föld értékének néhány év alatt megkétszerezése várható.

Nem szükséges számokkal mutogatni azt, hogy ezen vállalat oly magas jövedelmességre számíthat biztosan, minőre egyetlenegy sem az egész Európában, — miután ez a nyers anyag olcsóságának és a gyártmányok értékének összevetéséből könnyen belátható. — Még tökéletesebb meggyőződés szerzése végett az e tárgyra vonatkozólag tett számításokra utalunk.

Ha kiemeljük, hogy ezen nyers anyag, sokkal olcsóbb a gypotnál és ennél sokkal jobb szövetet ad, — továbbá, hogy annak legesekelebb hűlőadéka is mint papíryanag kitűnő módon értékesítettnek, — sőt, hogy még a róla lefolyó vízben is igen értékes anyag van, — hogy végre az üzleti költségek csekélyek és a gyári kezelés nagyon könnyű, — ezek nyomán minden értelmes iparos bevallani kénytelen, hogy a vállalat századunkban korszakot képezővé válhatik.

Vállalatunkat tehát nem csupán mint nyeresényt ajánljuk, hanem mint olyant is, mely egyszerűsége a közre nézve is rendkívüli hasznossága; mert amidőn egyrészt a szabadalmak a részvényeseknek tetemes nyereséget biztosítanak, ugy másrészt a jövőben ezeknek nyílik hasznóra kilátás.

Midőn tehát e cél elérése végett részvénytársaságot alapítunk 7000 részvényre osztott 1,750,000 frtnyi tőkével, reméljük, hogy felszólításunk mindenütt élénk részvétellel fog fogadtatni; mert mindenki könnyen át fogja látni, hogy hozzájárulása által nemcsak saját érdekét, hanem egyszerűsége mind az ipart, a kereskedelmet, közjót is előmozdítandja.

Magyarország lakóit még különösen arra akarjuk figyelmeztetni, hogy ezen országra, a nyers anyagnak, a kukoricának roppant termelésénél fogva, ezen vállalat által nemcsak nagyszerű jövő vár, az iparélet terén, hanem, hogy az ezáltal hivatva van, magának egész Európának ipar- és kereskedelmi terén, a világrész egyik legfontosabb pontjává emelkedni.

Giczey Samu ügyvéd és váltójegyző urnál (lakik Pestem, kétszuteza 3. sz.) letéteményeztük az utólag felsorolt okmányokat, melyek az első közgyűlés elé lesznek terjesztendők. — Kik tisztelettel vagyunk Streiff J. Rudolf, Bir. gr. Bohlen Herman.

Egy öreg ember ismerteti Debreczent, régi tanulóháza fiával.

(Vége.)

Ideje már, hogy szemügyre vegyük a város közelebbi, sőt azzal csaknem összeolvadt környékét, mit bérkoosin mind kényelmesebben, mind gyorsabban megtehetünk.

Hajtassunk a szentannai kapu felé, egyenesen a római kápolnához. Mielőtt itt egykevéssé megállapodnunk s a koszoruzott sírszlopokat, a gondosan üpölt fa és virágültetvényekkel együtt megtekintetünk.

A temető mellett s a homokkerttel kapcsolatban az építészek és ácsok, míntszintén a faburkolati koczka rakárát látod, hol annakelőtte szeméttel vegyült sivatag homok terjedezett. Tul a temetőn s másutt is nagy telepjei vannak a városról kiköltözött sertéshizlalásnak. A mézárók számára is, közelebbi években a tőzöskert megett jelentékeny vágószin állítottak, mi sem egészségi sem rendőri tekintetben nem vala tovább halasztható.

Az erodoti céljától elvont régi sóház megett s az epreskert tövében épült 30—40 éves palota: kaszárnyal szolgálatot tesz. Így változott nem reménylettünk ifjú korunkban, midőn az epreskerti ó kocsma terén adatott nézőjártékban Vauda Mihály, mint gr. Waltron, czimeres hintóban rohogott előnkbe. Vártuk ellenben, hogy a fasorok nem ritkulni, hanem inkább gyarapodni fognak a selyentermelés előmozdítására; de e reményünk eddig nem teljesült.

A ceglédutczai immensó temetőben ama felemelkedett halmon darcolnak az enyészettel a Doboziak és Domokosok kőkoporsói. Ezeknek egyikén ily versek olvastatnak:

„Illustris Stephanus Dobozy requiescit in urna,
Tertius hic patriae spes tumulatus hano
Anglia vidit eum, miratque Belgica tellus.
Bis sed lethali vulnere pestis obiit.”

Hogy ezen felirat nem az 1662-ben megválasztott bíró Dobozi Istvánt illeti, ki a táborszaki lak és Raidlféle ház között fekvő ódon-szert Szikszay-házat bírta, kitűnik a szövegből, mely egy Angliában és Belgiumban járt de a pestisben elhalt széppreményű III. Dobozi Istvánnal vonatkozik. Jelentékeny adat ez arra, hogy az itteni előbbkelő családok a maguk fiait külföldön utaztatták, mikint tudomra Maróthi György és Domokos Márton főbírák s a Csatáriak tették, mely utóbbiak maradéka Mármarosmegyébe költözött által.

Egyébiránt mind ezen, mind a többi minden temetőre nézve megjegyzem, hogy fölárkoltatásuk és előfűkkel körüláztatásuk, a sírokat szabott áron ázó örrel együtt, az utolsó 30—40 év haladásai közé tartozik. Ezen

intézkedésnek köszönhetni, hogy a sírhalmokat hantoltatni, virágokkal s az előbbiekkel tartósabb emlékekkel kezdi díszíteni a rokon kegyelet.

Jövendőben magasb hivatást nyerhet azon téres halom, melyen most a csicsogó nevű korcsma uralog. Mert a város terjedése által bőven indokolt új reform. templomot, sokan ide tétetni kívánják; noha szintén számosan a ceglédutczai őrzőház megettí tért vélnek alkalmasabb helyiségnek.

A csicsogótól nyugotra egyenes vonalban metszett utcán a péterfiai kapuhoz közeledünk. Megszépítették e hajdan sáros utcát is, mikint a többit, az újnemű faburkolat és újabb izlésű építkezések. Azt mondják, hogy a Papszász Ignác ur azon utcán levő 317-dik számú telke lett volna tulajdona az 1661. évben választott s ugyanazon évben Szénán pasa által kivégeztetett buzgó főbíró Vigkedvő Mihálynak: de én bizonyosan állítani nem merem. Az én éresemre a tanulóifjúságnak a nagyerdőre zászlók alatti kivonulása tette ez utcát szerdán-szombatontként különösen élénkké; már most alig van utca, melyen több hintó járna, részint a Reszler színháza, részint a város serfőzháza végében állott régi kapunál kezdődő vidékcsépülés miatt. Mert ime a házak előtt mindkét oldalon élőfák zöldelnek, melyek sorát a néhai prof. Dobrosy János oltott akácfaí nyitották meg. A mostani kaputól fogva is mindkétfelől fiatal akáczorok hívogatnak azon vén akácok és jegenyék sötét boltozatai közé, melyeket 1816—20 körül a már említett ezredes báró Simonyi, római példa szerint, a kormánya alatti huszárokkal ültetett, öntöztetett, utóbb pedig a főiskolai nemes ifjúság örök pártfogásába ajánlott.

A nagyerdőig vonuló ezen majd félszázados sétatálya-hoz a mindkétfelől csinosan kerített s több vidám, sőt magasabb címre méltó lakkkal ékesített „Sétakert“ csatlakozott, mostanában a virág-gyümölcs- és szőlőtenyésztés több örvendetes példányával.

A nagyerdő kapuján belől hasonló tekintélyes sétatut alkotott, a fenyőfák honosítását is megkísérlő erdőmesterek méltánylandó szorgalma.

Kedves kilátást enged ebből a városnak 1825 körül újabb izléssel épült közfördőháza, mely a tisztaság kedvéért sokáig egyedül használható s némely ifjú költő által meg is énekel nagy- és kistóczó már most kiapadt vizeit régi jelentőségüktől megfosztotta. Válogathatsz itt a fa és porcellán-kádak, a hideg zuhany és gőzfördő között. Megnézhetjük aztán a vén tölgy- és nyárfák ezereit s azon kies tisztásokat, hol hajdan a tanulóifjak, a rendszeres gymnastika hiányát laptázással, famászással, birkózással és nagy tüzek átugrásával pótolták, amellet az erdőt dalaikkal hangoztatták, ifjú hajlamuknál fogva, mely a főiskolai éneklőkar által folyvást tápláltatott. Megszemlélhetjük feleslegül azon tágas rónát, hol pünköszt másodnapján népmulatság szokott tartatni. Merithetünk magából a nagy ivókútból, melynek vize sok nemzedéket üdített már, és jó apád szomját is gyakran enyhítette.

Szinte nehéz megválni ez erdőtől, melyet maga a természet kies kertté alkotott: azonban haladjunk tovább, hogy azon vendégszerető uri háznál, hová ebédre hivatunk, soká ne várakoztassunk magunkra.

Másodszor élveztük a simonyi-sétasor árnyait. Ott jobbra a gróf Dégenfeld Imre ur eserepes borháza (azért nem mondok pájtát, mert a ti szójárastok szerint esürt értenél alatta) s annak szőlőlugasai jelelik a sextadombot, melyen hajdan a VI-dik VII-dik osztálybeli gyermekek, tanítóif felügyelet alatt játszóttak s melytől nyertek nevet az 1812 körül kertnek foglalt homokbuczkák. A domb alatt fekszik Szikszay József ur új alkotásu serháza. Kevéssel odább emelkedik a torony magasságú kéményből toló füsttel s gépei zajával jelentkező „István“ gőzmalom.

De imo a helybeli kereskedéstetület becsületére való, csinosan rendezett kórház mellett álladván; a palotához hasonló malomépülethez s ifjú nyájas ligetjéi és kertjei közé jutottunk. Ez iparintézet, melynek működésel középontján járunk, most éli legszebb korszakát, mert kétszínnyel mind a londoni világkiállításra, mind közelebb Hamburgban babért aratott és részvényei 30 száztól osztalékat nyújtanak. Kívánjuk ez intézetnek minél nagyobb előmenetelt, mikint érdemi, mert bőkezűleg áldozott és áldozik hasznos közczélokra s közelebb is magához méltólag gondoskodott a fenyegető inség enyhítéséről.

Hagyjuk balra a libakertet, melyről alig himnéd, ha nem figyelmeztetnének, hogy önképezte kertészek szorgalma után, nemcsak a helybeli nagy piacot télen-nyáron bőven ellátja válogatott zöldségével, hanem különösen híres tormából Pestnek és Bécsnek is évenként juttathat.

A csaknem erdőt sejtető s a törpefák kedvelőit bámulatra ragadó vén- és újkert között folytassuk utunkat; nem mintha ezeknek adnák az elsőséget a várost pártakint díszítő más szőlőskertek felett, hanem, hogy valamivel túl a mesterutczai vám-vonalon, új nézőpontot nyerhessünk.

Ott terül előtted jobbra a naptól fölégetett baromvársártér, mely érdekesebb látványt nyújt országos vásárok alkalmával.

Odább, a „nyulas“ esapszéken innen és a nagyerdő között terjeszkedő, már nézőesarnokkal is ellátott löver-senypálya, mely csak harmadéve nyílt meg a harezias nemzethez legillőbb játékoknak. — Azon is túl a nagyerdő északi végén ajánlott fel a város mintegy 1000 holdat, az egész alföldet mélyen érdeklő guzda képző intézet felállítására, melynek tanárai az országos pénzalapból fognak fizettetni.

Mínt hogy innen a külső vásár felé kell tartanunk, hogy körutunk céljához és tervéhez hívek maradjunk: előbb a régi konderázató tó mellett épülő új szélmalomra figyelmeztetlek; aztán ifjú képzeletedre bízom a hatvan-utczai külvároson, magában a téres hatvanutczán, a külvásár környékén, valamint széchenyutczán a nagyvásár első napjain tolongó nép sokaságát, az idegeneknek és szekereknek a mesterutczai kaputól szinte a miklósutczai kapuig majd minden magános háznál nyüzsgését, a panoráma és állatmutatók bódéit, műlovaglók és kötelen tánczolókat sátorait stb. melyek Debreczen lényegéhez tulajdonképen nem tartoznak.

Valamivel a miklósutczai kapu innen, a város mély árka tövében, a régi bikaakol helyén fekszik a 10—20 évvel ezelőtt szervezett polgári kórház. Szerencsésen választott a hely mind az északkeleti hatalmas szelek tekintetéből, mind a „postakert“ közelleténél fogva s hogy a kórház egészen megfeleljen céljának, bizonyosan nem marad soká a mély ároknak fedett csatornává átváltoztatása.

Délnyugotra ama nagy kiterjedésű épület katonai laktanyává alakítottatott által. Itt virágzott csak nemrégiben is a külső tudományos tapasztalásait hona javára fordító tábornok báró Vay Miklós által alapított s félszázadnál tovább fenállott „salétromgyár“, mely Kiss Imre és Várad Szabó János egymást követő tudós igazgatók alatt, az osztrák birodalom hasonmú intézeteivel sikeresen versenyzett. Ez volt dícsérvésünk egyik főbb tárgya, melynek megtekintése előtt egy magas, vagy miveltebb vendég sem távozott el Debreczenből.

Kis negyed órára lehet tőlünk a belátszó b a s a h a l o m, mely minket szomorú időkre emlékeztet. Mert 1660-ban több falu lángba borítása után, e halmon és környékén ütvén tábornok Szejdí pasa, a különben is kimerült városra roppant sarzot vetett, az evégett kihivatott tanácsnokokat levetkőztette és ő kivégeztetésükre készített karókat kinek-kinek vállaira adatta. Azon lelkes hazafiak, kik oly nehéz időkben minden áldozatra elszánták magukat a város megmaradásáért, gondolkozásom szerint megérdemlenének legalább annyit, hogy sanyargatásuk ama tanuja, a basahalom, mely most répa-termesztésre félig felszántatott, ne csak a nyájak rombolásától és a szántóvastól megkíméltetnek, hanem külön árok közé vetetvén, hosszú tövisű akácokkal és szomorú fűzekkel ültetettnek körül.

A reform. és r. cath. egyházak egymáshoz közel helyeztet, koldus- és szegényápoló-intézetekre, ugynevezett ispotályokra, — melyek elsőbbje mellett templom, sőt fiu- és leányiskolák is léteznek, — főkép azért figyelmeztetlek, hogy észrevedd, mikép az inség és nyomor ily menhelyeiről még apánk szépen gondoskodtak.

Nem könnyen tájékozni magát édes apád itt a város utczai kapu környékén. Mert a vaspálya számos épületeivel és raktáraival, kövecselt udvaraival, a városból vezető s előfa szegélyezte faburkolatával, mint szintén a tavaly alakult közsétakert, a városról egész a boldogfalvaikert alá nyult szemétdombokat és vályogvető gödröket elenyésztette; a Szeles csapadék eltöröltetett a földszinéről; a Ponyvás és Gilányi kocsmaik egykori nyugós asymlai a város által megvásároltatván, az elsőbb tekintélyes katonai kórházzá, utóbbi pedig tűzérkaszárnyává alakult át; végre a Gilányitól majd M. Péres alá, előfaktól árnyékozott töltés vonatott, mely kapcsolatban a kondoros folyó lecsapolásával, a píresi lapos név alatt ismert, jobbára hasznavehetlen közeletet a mocsároktól és száz meg száz kerék-vágástól megtisztította.

Legalább egy órát kell szentelnünk, ama hajdan lovagvárnak gyanítandott palotának, sőt palotáknak, hol a külön álló sugár kémények toronyaink magasságával mérköznek. Robert ur ezukorfőző- és tisztító-gyára az, mely a homokkertből megvásárolt szőlők helyén teleptve, rendszeres munká idején, naponként négyszáz embert foglalkoztat. Örömet nézőtársad leszek, kedves öcsém! míg az előzőkeny gyárrendezők, a Watt század örömléveit, roppant kemenezéiket, a szíruppal tele káldakat, az éggett esont-garmadákat, öreg víztartó- és szivattyuskutjakat, koh-salakkal hintett síma udvarukat, végre újból formált kertjüket megmutogatják.

Nem hagyhatom említetlen, hogy tavaly épen Robert ur ismertette meg velünk személyesen az europai híró Richard abbét, ki több kutat jelelt ki mind a városban, mind a hortobágyi pusztán, ahol csakhamar azután megasatott kut, gazdag forrásról dícsértetik. Mindezt, mind magát a pusztát méltó lett volna megtekintetünk, a hosszában 7-8 mértföldre terjedő síksággal együtt: de mínt hogy az aszálytól felperzselt mezőkről az éh kinzotta gulyák és nyájak pásztoraikkal együtt elszéledtek, mit busitanánk magunkat azon szomorú látványnyal? mely talán a délibáb tündereit is szánalomra indítja, a gondolkozó hazafiakat pedig, mint a hírlapokból látszik, csatornázási és öntözési tervekkel foglalkoztatja.

Im vándorlásunkban a viláosság most épülő csarnokához jutottunk, honnan a jelenleg mindenfelé stlyesztgetett ezer meg ezer esővön vezetettik a gáz a városba. Nem kérde, vajjon nem közel tétetett-e a városához a tűzforrás? mert kétségkívül szakavatottak tanúsa kéretett ki; nem kérdezen, miért nem helyzetetett az épület, sem a vaspályával, sem más meglevő épületekkel illő párvonalba? mert talán a körülmények elengedhetlenül így kívánták: hanem a legjobb remény fejében üdvözlöm az új nagy vállalatot, mely ha szerencsésen sikerül, álmokképen tűnik fel mielőttünk, kik nemcsak az utczai olajlámpákat, hanem a

sőtben bizonytalanul lépő előtt hurczolt üveges, sőt lanternás lámpásokat is értlik.

De mint az utcái lámpák olaja maholnap kialszik: ugy kezd kifogyni belőlem is a szó, midőn alig van már tárgy, mely vagy téged közelebről érdekelne, vagy az én különös figyelmzedtetésemet kívánna; legfelebb azt jegyzem még tehát meg, hogy az egyházi névtárak nyomán, Debreczen körülbelől 3000 római katolikust együtt véve a görög katolikusokkal, 49—50,000 helvét hitvallású, együttvéve az ágostai vallásuakkal, végre 8—900 mőzes-vallású, összesen hát majd 54,000 lakost számlál.

Ha némely tárgyakra nézve többet és alaposabban akarsz tudni Debreczenről: olvasd meg a tudós Palugyay Imre „Magyarország történeti, földirati és állami legujabb leírása“ II. kötetében Debreczenről szóló érdekes cikkét, mely e városnak hasonló gondnal, de nagyobb kiterjedésben készüendő történelme iránti vágyat széles körben fölébraztette.

Most letersem öcsém! kalauzi tisztemet, a világozás, göz- és villanyerők hatalmas csoportulatánál, hol mindig eszembe jut, mily boldogság a most élőkre nézve, miszerint a legtávolabbi nemzetekkel és tartományokkal is csodás közelségű kapcsolatba jövén, azon ösvényen, mely hajtandó csupán a gazdagok és tudásért lelkesülők előtt való nyitva, oly könnyű szerrel tud tapasztalást gyűjthetnek s e kincsüket, a tudományok, művészet, mesterségek és kereskedés általában az emberiség legnemesebb céljai érdekében gyümölcsözteszthetik e város javára s a nemzet dicsőségére.

S. J.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

□ A debreczeni kertészeti egyesület f. évi okt. hó 25-kén tartandja rendes őszi közgyűlését, a polg. kaszinó nagy terében.

□ Dinnyetenyésztőinkre mindenesetre érdekel biraud ama körülmény, melyszerint a kertészeti egyesület, az általa a jövő évben még munkába nem vevendő földeket külső kertjében, még ez évben szent Mihálynap után árverés útján haszonbérbe adandja ki, hogy a haszonbérlet az őszi munkálatokat még a tél beálltaig megtehesse.

* Figyelmeztetjük a szakkedvelő olvasót sa vásárra bejövő vidékieket, azon érdekes gyümölcs- és terménykiállítás megsemlélésére, melyet Gobóczy Károly kertészgazdászati ügynök, csarnokában a nagy vásár alatt rendezni fog. Hiszszük, hogy a kertészgazdászati ipar előmozdítása iránti tekintetből a közönség szebb gyümölcs- és terménypéldányait készséggel engedni át a kiállításra, azok fölötti rendelkezési jogának föntartása mellett; annyival is inkább, mivel, — mint mult számunkban is említve volt, — a kiállítandó tárgyak, becsükhez mért elismerés és szakértők nyilvános ismertetésében részesülnek. Megjegyzendő, hogy a kiállításra szánt küldemények, — nem okt. 14-éig, (mint közelebb említettett) hanem okt. 4-éig küldendők be.

□ Simonyi, ismert pesti fényképművész, mint értesülénk, ma nyitja meg a közönségnek a Farkas-háznál gazdagon berendezett fényirdáját s pár napig személyesen vezetendi a műtermet. Nem kőtkedünk, hogy a közönség szietni fog ezen előnyt fölhasználni. Pestre visszatértevel Simonyi, egyik legügyesobb segédének vezetésére bizandja fényirdáját.

□ Ugyhalljuk, hogy a városunkban kölesönkép kiosztandó vetőmag ára még mindeddig sincs meghatározva. E bizonytalanság pedig nagyon kellemetlen azon gazdáknak nézve, kik ama kölesön-vetőmagot igénybe venni ohajtanák. Kivánatos lenne, hogy e tekintetben is melőbb megtehetnének a kellő intézkedések, mert a szántás-vetés ideje már elérkezett.

* A napokban az „István“ gőzhengermalomnak fly ezma levele érkezett Bécsből: „Wohlgeborn Herrn István Görberger, István gőzmalom in Debreczen“, minek magyarul ez az értelme: „Tekintetes Görberger István urnak stb. E ez sem kell kommentár!

□ Juh- és marhavásár a szentmihályi napi országos vásár alkalmával sem fog tartatni. Ez a marhavásártól való óvakodás tekintetéből mindenesetre ádvös hatósági intézkedés: legnagyobb baj csak az, hogy e körlömény nagyon későn jutott a közönség tudomására, mi igen sok kellemetlenséget idéze elé.

* Páspóki István, helybeli polgártársunk, hatvan-utczán kívül egyszerű szőlőmalmot épített. A malmoknak már csak bővében volnánk, csak legyen aztán mit leöröltetni azokban.

— A debreczeni ref. főislában az 186 1/2-dik iskolai év, mind a gymnasiumi, mind a praeparandiai és akadémiái tanfolyamokban októberhó 1-ső napján fog megnyitni, ugy azonban, hogy a nyolcz első nap az ujonnan jelentkező tanulók felvételére fordittatván, a tulajdonképeni forgalmi évszak kezdete októberhó 9-dik napja leand. — Debreczen 1863, szept. 22. — Az igazgatóság.

VIDÉK.

□ Nyiregyházi levelezőnk írja, hogy az ottani lelkes ifjuság közelebb 3 mákedvelő szini előadást tartott, melyeknek tiszta jövedelmét (200 ft) az odavaló szülőkölők javára ajánlák föl.

* A szolnoki-hatvani vasut központi bizottmánya okt. 1-jére Jászberénybe gyűlést hirdot.

— Tulk a község határában (Biharmegyében) érdekes régi pénzekkel telt vasedényt találtak. E ritkaságok a nemzeti muzeumba küldetnek.

* Tokaj város értekezletet tartván közelebb, a kerti szőlők szüretelésének megkezdését okt. 1-jére, a hegyi szőlőket pedig okt. 15-ére tűzte ki.

* Kassáról Zsolnáiig belga tőkepenzesek (Riche testvérek) vasutat akarnak építeni; melyre nézve kérvényüket illető helyre már be is nyujták.

Irodalmi mozzanatok.

Megjelent: a „sárospataki füzetek“ VI. és VII. kötet, szokott dus tartalommal. A VI. kötetben következő érdekes művek foglaltatik: 1.) Rövid pillantás a történetírás különböző fajaira művészetű szempontból (Szinyci Gerzsonól). 2.) A francia menekült reformátusok befolyása Hollandban, vallási és irod. tekintetben, (Bihari Imrétől). 3.) Átmenet monotheizmustól politeizmusra; (Filep Mihálytól). 4.) A népek halála (Kévész Imrétől). Egyházi költészet (Nyilas Alajostól). 5.) Tereza. Prot. egyháztörténeti kulfók, (Ladányi Gedeontól). 6.) A deáki hely. vall. elfoglalt templom ügyében 1721. márcz. 30-kán tett vizsgálat, (Garádytól). 7.) Értésítési a sárospataki főiskola nyári közvizsgájáról, (Kolos Dánieltől). 8.) Irod. szemle. 9.) Vegyes. 10.) Jelentés a tápintészetet illetőleg. — A VII. köt. tartalmát képezik: 1.) Channing E. W. (Szász Károlytól). 2.) Mit vár a jövendő (Czelder Mártontól). 4.) Prot. egyháztörténeti kulfók (Ladányi Gedeontól). 5.) Irodalmi szemle (Szi. L.). 6.) Válasz H. L.-nek Ivánka ének-tárára tett egyéni véleményére, (Ivánka Sámuelről). 7.) Vegyes.

* Vettük a magyar gyorsírás terjesztésére irányult „Gyorsírászat“ című szakközöny ez évi 8-dik számát. — A gyorsírás kiszámíthatlan hasznát szükségletlen olvasni előtt hosszan fejtegetünk. Egyaránt használt veheti annak hivatalnok, kereskedő, ügyvéd, jegyző, orvos, természetvizsgáló stb. Megjelen e szaklap havonként 3-szor. Előf. díj egész évre 4 ft; fél évre 2 ft; negyed évre 1 ft. Szerkeszti: Szombathy Ignác Budán.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

Kertész-gazdászati ügynökség terménykiállítás.

Beküldettek közelebről: Pándról nsgos Szilassy György urtól, „Souvenir de Java“ 13 latos őszi barack, egészen megfelelő a „Falusi Gazda“ 15. számában leirt azon fajnak. Illatos berezenzei szilva. — Abauj-Léchről t. Ónody Bertalan urtól: atbeni görög, krimi 5 sz. angol királyné, fagyalt, asztrakán cukor-dinnyemagvak. Ráczfehértől T. László Lajos urtól kék kalaráb példányok egy tőről 4—5 fő, külön-külön rendes nagyságra, sőt egy tőről két fontos nagyságra megnöve, a Gáspár Károly urtól szerzett magvak után. — K. Pécsről T. Kovács Dániel lelkész urtól igen nagy és szép őszi barack. Debreczenből a Kert. egyesület kerjéből „Brougnon romain“ és „Imperial de Milan“ szilva, „chasselas blanc“, fehér és kék Malaga, Izabella, kék muskotály, spanyol malozsa, muskat brunette és petrezselyem szőlő. Nsgos Karap Sándor urtól rendkívüli nagyszemű damaskusi muskotály passatutti, rózsaszőlő és több jeles szagos szőlő faj. T. Vas Beniamin urtól Simonffy-piros, buzás és pogácsa alma. Nt. Szabó Pál lelkész urtól 1848. évi 50 eszeber és 1855. évi 50 eszeber bakar bor mustrija — mindenik h. k. sz. inreli termény. Gobóczy Károlytól Uzterzon kasholi lépes méz és kinnal. — Nagy Károly urtól különböző rovar, esiga és más aprólékos tárgyakból művészileg nagyszerűsített értékes díszmüvek. Pestő Burszky István urtól olajfestsébon több gyümölcskép s közöttük a debreczeni rózsaszalma és a pándi „Souvenir de Java“ az eredetihez hiven s művészileg adva.

Illetékes bírálatok később.

G.

Terménytár.

Debreczen. Szept. 20. — A hitelintézet eddigi vásárlásai fodezni látszik már a szülőkölők számára szükségelt mennyiséget, minőlfogva a gabonának némi estiklenést szenvedtek. Buza 85—80 fontos 4 ft 40—50 kr. 88—80 fontos 4 ft 75—80 kr. roza 2 ft 85—95 kr. kukorica 5 ft 43—50 kr. árpa 2 ft 50—65 kr. zab 1 ft 75—80 kr. (H.)

Kerezag. Szept. 23. — tiszta buza 4 ft 40 kr. kétszeres 4 ft — kr. árpa 2 ft 95 kr. zab 2 ft — kr. tengeri 5 ft 70 kr. kása itezéje 60 kr. paszuly 8 kr. borsó 8 kr. lenese 8 kr. szalonának fontja — kr. fagygyugyertya 14 kr. szappan 24 kr. olaj 44 kr. marhabus fontja 10 kr. juhhus 8 kr. feldebor itezéje 14 kr. veresbor 20 kr. (Cs.)

Tokaj. Szept. 23. Tisztabuza 4 ft — kr. kétszeres 5 ft 50 kr. roza 2 ft 80 kr. árpa 2 ft 20 kr. zab 1 ft 60 kr. tengeri 1 ft. 60 kr. kolompér 1 ft 20 kr. 1 mázsa liszt 0. számú 10 ft. — kr. — sz. — ft. — kr. kenyérliszt — ft. — kr. széna 5 ft 20 kr. szalma — ft. — sz. 50 kr. 1 font szalonna 44 kr. marhabus — kr. borjúhus — kr. 1 öl bikfa 7 ft 50 kr. (Z.)

Er-Mihályfalva. Szept. 21. Tisztabuza 5 ft 60 kr. kétszeres 2 ft 70 kr. roza 2 ft 40 kr. árpa 2 ft 20 kr. zab 1 ft 50 kr. tengeri 5 ft 20 kr. kása vekája 2 ft 40 kr. 1 iteze paszuly 7 kr. tojás bdja 2 kr. sertésbus fontja 20 kr. marhabus 10 kr. szalonna 40 kr. 4 iteze zsír 50 kr. olaj 50 kr. szalma mázsája 50 kr. (V.)

Nagykállo. Szept. 18. Buza 5 ft 90 kr. kétszeres — ft — kr. roza 2 ft 60 kr. árpa 2 ft 40 kr. zab 2 ft — kr. tengeri 5 ft 80 kr. 1 öl tüzifa 10 ft. 1 mázsa széna 4 ft — kr. 1 font szalonna 56 kr. krumpli 1 kr. marhabus 12 kr. fagygyugyertya 40 kr. buza-liszt 12 kr. szappan 50 kr. buzadara 16 kr. szalma 2 kr. olaj itezéje 10 kr. borsó 10 kr. lenese 8 kr. köleskása 8 kr. 1 iteze új bor 14 kr. ó bor 20 kr. pálinka 10 kr. 1 font gerstli 10 kr. paszuly itezéje 6 kr. dísznőszir 40 kr. (H.)

Nyiregyháza. Szept. 19. — A mai napon tartott heti vásáronkon gabonáztet kivált a buza s rozsan lamyább volt és pozsonyi mérője 20 krral szállott alább. — Tiszta buza 5 ft 60—80 kr. roza 2 ft 80 kr — kr. árpa 2 ft 40—50 kr. zab 4 ft 65—70 kr. tengeri 5 ft 50—60 kr. köles 5 ft — kr. kása 4 ft 80 kr—5 ft paszuly 4 ft 60—80 kr. (K. H.)

Margitta. Szept. 18. — Tiszta buza 5 ft 50 kr. kétszeres 5 ft — kr. roza 2 ft 50 kr. árpa 2 ft 20 kr. zab 1 ft 50 kr. tengeri 5 ft — kr. krumpli 1 ft 20 kr. lenese 4 ft — kr. köles-

kása 6 ft 40 kr. új bor, öregesebrével 8 ft. ó bor 8 ft. 1 iteze dísznőszir 50 kr. ser 10 kr. pálinka 20 kr. sertésbus fontja 16 kr. marhabus 10 kr. szalonna 56 kr. szappan 30 kr. fagygyugyertya 44 kr. keményfa öle 7 ft. agfa 5 ft. széna 10 fontos részleiben 25 kr. szalma 10 kr. középtestű ökr 50 ft. tehén 25 ft. (H.)

Székelyhíd. Szept. 18 — Tiszta buza 5 ft 60 kr. kétszeres 5 ft — kr. roza 2 ft 60 kr. árpa — ft — kr. zab — ft — kr. tengeri — ft — kr. krumpli 1 ft 60 kr. szalonna fontja 48 kr. marhabus fontja — kr. 1 mázsa széna — ft — kr. 1 iteze bor 10 kr. pálinka 40 kr. 1 ölfá — ft — kr. (K.)

Derecske. Szept. 21. — Mai napon tartott heti vásáronkon, a piaci árak következők voltak: Buza 5 ft 60 kr. kétszeres 5 ft — kr. roza 5 ft — kr. árpa 5 ft — kr. zab 2 ft. — kr. tengeri 5 ft 60 kr. szalonna fontja 56 kr. zsír itezéje 48 kr. sertésbus fontja 16 kr. marhabus 10 kr. (F.)

B. Ujfalu. Szept. 24. — Tiszta buza 4 ft — kr. kétszeres 5 ft 20 kr. roza 2 ft 80 kr. árpa 2 ft 70 kr. zab 1 ft 80 kr. tengeri 5 ft 70 kr. 1 iteze köleskása 9 kr. paszuly 8 kr. lenese 8 kr. borsó 9 kr. szarvasmarhák középara darabonként 17 ft. egy mázsa szalonna 40 ft. 1 font nyersfagygyu 26 kr. marhabus 10 kr. egy iteze bor 10 kr. sőr 10 kr. pálinka 24 kr. zsír 48 kr. lámpa-olaj 56 kr. (D.)

Déleesti események.

XIV. Eredeti ebéd.

Midőn IV. Károly német császár egy kisvárosi kastélyban véletlenül megjelent s — ebédájában lévén az idő — saját és udvari kísérete számára ebédet parancsolt: a városka előljárója hirtelen nem tudott mást tenni, mint valamennyi sertést összehajtatva, mindeniknek fülét és farkát levágtatni. A császár és kísérete nem tudta mire vélni az irtóztató visítást. Az előljáró ez extrémításokat hirtelenében megtisztittatván, különféle módon megsüttette főzette. Az ebéd igen jól ízlett a fáradt utasoknak; de mégis különösen esett a császárnak a sok fül és fark. Hivattja az előljárót s kérdi annak okát. A válasz a tett kérdésre ez vala: — „Hirtelenében nem lévén más husfélénk, nem láthattam volna el ily hamar felségteket; mert mig valamelyik barmot leszurják s elkészítik, sok idő és költségbe került volna; így pedig hamar meglett az ebéd s felségbe jobbjáinak fül és fark híjával minden sertésük megvan.“ — A válasz nagyon tetszett a német császárnak.

VIII-dik közlése

az inség enyhítésére tett adakozások s ajánlatoknak.

561. V. 2572. Vitárius Péterné hozott 5 frtot. 562. Csanak József ur küldött 508 font amerikai szalonát. 563. H. 1304. Nikhási Dániel adott 5 frtot. 364. H. 1300. Seres István 1 frtot. 565. H. 1498. Erdei József 10 kr. 566. H. 1498. Szijgyártó Gábor 40 kr. 567. H. 1494. Pap Mihály 10 kr. 568. H. 1484. Bogdán István 50 kr. 569. H. 1485. Lente Bálint 20 kr. 570. H. 1482. Boda György 20 kr. 571. H. 1428. Major János 20 kr. 572. H. 1426. Perceze Istváné 10 kr. 573. H. 1544. Boruzs János 1 frtot. 574. H. 1424. Vas Mihály 50. kr. 575. H. 1420. Vég Gábor 1 frtot. 576. H. 1406. Nagy János 1 frtot. 577. H. 1486. Tömösvári György 40 kr. 578. H. 1598. Nagy Gábor 40 kr. 579. H. 1595. Balog Lajos 10 kr. 580. H. 1552. Nagy József 10 kr. 581. H. 1525. Tömösvári Mihály 10 kr. 582. H. 1522. Harsányi István 40 kr. 583. H. 1515. Ötvös Bálint 1 frtot. 584. H. 1509. Jámor Ferenc 5 frtot. és ajánl 2 köből kétszerest. 585. H. 1507. Décsi János adott 10 kr. 586. H. 1505. Major János 20 kr. 587. H. 1500. Lőrinczi János 20 kr. 588. H. 1207. Kis Lajos 10 kr. 589. H. 1290. Szalai József 40 kr. 590. H. 1270. Török Andás 2 frtot. 591. H. 1248. Bozsó Jánosné 40 kr. 592. H. 1245. Murvai Bálint 40 kr. 593. H. 1244. Szűcs Mihály 1 frtot. 594. H. 1242. Kis György 1 frtot. 595. H. 1529. Nadányi Sándor 2 frtot. 596. H. 1240. Kovács Istváné 1 frtot. 597. H. 1257. Deák János 40 kr. 598. H. 1252. Rédi Ferenc 20 kr. 599. H. 1256. Pápai Sándor 40 kr. 400. H. 1255. Kovács Péter 50 kr. 401. H. 1274. Balog János 1 frtot. — Továbbá ajánlottak: 402. H. 1306. Vég Mihály 1 veka rozst. 403. H. 1301. Karáki Gábor 1 pár új eszimat. 404. H. 1401. Földesi István 1 frtot. 405. H. 1457. Kapros János 1 viseltes szürke gabut. 406. H. 1452. Szentimrei István 50 kr. 407. H. 1420. Bereczki Sándor 40 kr. 408. H. 1550. Jámor István újabb 40 kr. 409. H. 1533. Jámor István idős 40 kr. 410. H. 1487. Nagyháza Jánosné 1 frtot. 411. H. 1542. Burai József 20 kr. 412. H. 1540. Kálmán István 1 frtot. 413. H. 1524. Farkas János 1 frtot. 414. H. 1524. Musinszki Lajos 50 kr. 415. H. 1501. Kocsis János 1 frtot. 416. H. 1502. Kis Imre 1 frtot. 417. H. 1510. Molnár Mihály fél veka rozst. 418. H. 1290. Somogyi Dániel 50 kr. 419. H. 1205. Jáki Péterné 40 kr. 420. H. 1280. Nyári István 1 frtot. 421. H. 1255. Balog András 1 frtot. 422. H. 1257. Pap Sámuel 1 veka rozst. 423. H. 1559. Nagy Sándor 1 frtot. 424. H. 1254. Kis István 1 frtot. 425. H. 1265. Gánczi János 1 frtot. 426. H. 1505. Pápai Ferenc 1 frtot. 427. Cz. 47. Szarvas Józsefné hozott 1 frtot.

Az eddigi VIII közlés szerint legott: keszpénz 1502 ft 70 kr. — 508 font szalonna; — 1 pár új eszima; — 5 női kendő; — 14 font árpakása; — ajánlva van 179 ft 80 kr. — 15 iteze szalonna zsír; — 1 vaskonyha; — egy férfi mellény; — 1 pár öcska és 5 pár új eszima; — 1 viseltes nadrág; — 1 viseltes szürke guba; — 2 új kalap; — roza 56 köből 2 1/2 veka; — kétszeres 4 köből; — buza 20 köből 2 veka.

Kelt Debreczenben 1865 Szept. 24

Szentgyörgyi Elek mk. bizottmányi tollvezető.

Ubalgázítás.

Lapunk 58-dik számában a 178. lap közép hasálya 2-dik szakaszában „közlekedés“ helyett közeledés olvasandó. Ugyanott a 19-dik sorban „tulajdonitotak“ h. tulajdonítottatik; ugyanott az 3-dik szakasz végső pontja, mely így kezdődik: Legelősemeretebb érdemű elöket — stb. mint különálló jegyzet, zárjel közé tartozik.

69^{dik} ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15 frt.	—	kr
B. ugyanaz apró	13	—	—
C. dara középszerű	13	—	—
0. királyliszt	13	—	40
1. lángliszt	12	—	40
2. montliszt	11	—	60
3. zsemlyeliszt	10	—	80
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	9	—	60
5. ugyanaz 2-dik	7	—	80
6. barnakenyérliszt	6	—	80

Kétszerliszt	7	—	40
Rozsliszt 1-ső rendű	8	—	—
Rozsliszt 2-dik rendű	5 frt.	—	60 kr.
00. árpakása	15	—	—
0. árpakása	14	—	—
1. árpakása	12	—	—
2. árpakása	10	—	50
3. árpakása	8	—	—
4. árpakása	7	—	—
Árpaliszt	4	—	—
Darce	2	—	80
Lábliszt	2	—	60
Korpa	2	—	40
Buzaalj	3	—	60

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a bevő visszakapja, ha a zsákokat, az elvettelt számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazsákolja.

Debreczen 1863. Jun. 22.

Főhivás.

A debreczeni takarékpénztárnak t. cz. részvényesei a folyó évi szeptember 27-kén délelőtt 10 órakor a pénztár helyiségében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívattak.

Kelt a debreczeni takarékpénztár igazgató választmányának 1863. évi szept. 15. tartott üléséből.

Komlóssy Imre m. k. elnök igazgató. Táy Gusztáv m. k. jegyző.

Kiadó: a debreczeni Szinügyegylet. Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

MENNYBEND

a tisztavideki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyárihavakra.

I. Kassa és Nagyváros felé.		
Bécs	8 óra	perc este
Pest	6	25
Czegléd	9	27
Szolnok	10	27
Püsp.-Ladány	1	26
Debreczen	3	—
Tokaj	5	25
Miskolc	7	24
Forró-Ertes	8	33
Kassa	9	56
Püsp.-Ladány ind.	1	53
B.-Ujfalu	2	45
Nagyvárad	3	45
II. Arad felé.		
Bécs	8 óra	perc este
Pest	6	25
Czegléd	9	42
Szolnok	10	40
Mező-Túr	11	45
Csanád	1	23
Arad	3	—
III. Kassa és Nagyvárosról Pest és Bécs felé.		
Kassa	11 óra	perc déle.
Forró-Ertes	1	3
Miskolc	3	2
Tokaj	5	35
Debreczen	12	12
Püsp.-Ladány	4	45
Szolnok	4	44
Czegléd	5	41
Pest	8	37
Bécs	6	—
IV. Aradról Pest és Bécs felé.		
Arad	12 óra	perc déle.
Csanád	8	20
Mező-Túr	11	13
Szolnok	2	3
Czegléd	5	9
Pest	5	56
Bécs	6	—

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron ki-függesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Székesszabolcra naponta este 6 órakor az utasok félétele nincsen korlátozva.

Nyíregyházáról Szabolcra vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor. Az utasok félétele 3 személyre korlátozva van.

Nyíregyházáról Héregszabolcra naponta reggel 7 órakor. (Az utasok félétele 3 személyre korlátozva van.)

Nyíregyházáról Nagybányára, hétfő, kedd, csütörtök, és szombat este 6 órakor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Nagyváradról Kolozsvárra naponta este 6 órakor, az utasok félétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.

Tokajról Ujfehértóra naponta este 7 órakor. Az utasok félétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Lőcsére naponta éjjel 12 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Przemyslra, szerdán és szombaton délután 2 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Szegedre naponta éjjel 11 óra 45 perccor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Kassáról Munkácsra naponta éjjel 11 óra 45 perccor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Ló-eladás.

Sz. kir. Debreczen város nemcsített méneseiből takarmány nemléte miatt több darab fias és tenyészszerű való meddő anyakanczák, mintszinte 2 db. hágoesdőr eladása elrendeltetvén: ezen lovak a legközelebbi országos vásár alkalmával azaz jövő októberhónap 5-kén délután és 6-kán délelőtt a külső lóvásárral szembe eladást fogadják.

Debreczen 1863. Szept. 25.

1-2 A városi Tanács.

Makk-eladás.

A Fráterfőle esdőtömeghez tartozó papfálvai, almasági- és almaszeghutai erdőségek, folyó évi összes makkteremése október 8-dik napján d. e. 10 órakor az almaszeghutai lakban tartandó köz-árverés útján el fog adatni. E tárgyban addig is bővebben értekezhetni lehet Debreczenben, illető tömegmondnok Dalny Károlylyal.

1-2

Heverő kaszálóföldek haszonbérbe adása.

7200/1800 sz. u. tanácsvázolás folytán, a nemcs város birókához tartozó heverő — vancs — kaszálóföldek e f. év október hó 1-8-án napjától kezdve — jövő 1864-dik év október hó 1-8-án napjág, a folyó szept. hó 28-kán del-ellötti órákban, a városgazdai hivatal helyiségében, nyilvános árverés megtartás mellett, kész fizetésért haszonbérbe fogadják adatni.

Debreczen szept. 16. 1863.

2-2 A városi Tanács.

Alulirt fényképész, közelebről új disztiményvel látta el műesarnokát, hogy a közönség e részben való igényeinek is megfelelőhessen. Egyszersmind tudatja a közönséggel, hogy fényképeinek tuzatja jövőre csak 5 frt o. é. leend. Végre ajánlja Debreczen nevezeteseb épületeinek a pontjainak fénykép-eseportozatait. — Debreczen 1863. Szept. 26.

Müller Lajos fényképész.

Árverési hirdetés.

Vagyonbuktott ifj. Süly György esdőtömegéhez tartozó különemű lisztek és grizek ugyanannak Péterfia utcában a 984-dik sz. a. volt boltjánál e f. é. szept. 28-kán d. e. 9 órakor tartandó közönséges árverés útján a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetés mellett el fogadják adatni.

Kelt sz. kir. Debreczen városi törvényszékének 1863. szept. 17-kén tartott üléséből.

Barossy István m. k. kiküldött törvényszéki tanácsnok.

2-2

Önkintes árverés.

Néhai professor Erdélyi József ur magyatek-ához tartozó szentimrei hegyen levő 14 hold kiterjedésű mindenemű szűkséges szilárd anyagokból készült épületekkel ellátott szálló az örökösök kölesönös megállapodásuk folytán a f. é. szept. 28-kán, deléltől 9 órakor a helyszínen önkintes árverés útján eladatik. A feltételek a eladási ár felől addig is értekezhetni Debreczenben lakó tulajdonosokkal Pincz 1714. sz. alatt.

2-2

A téllidény közeledtével

Van szerencsém a t. cz. közönséget tisztelettel értesíteni: hogy gyapju szövétű, különböző szélességű, lakosztályok talajzata s lépeszövetek bevonására, — ugyszinte lovaszat körül használtatni szokott **simá és fűrtös pokrócz-szövetekkel,** kereskedésemet a birodalom legjobb lurben álló gyáraiból, a legnagyobb választékban ellátam.

Raktáram van Nagypiacuztán V o e s e y Imre ur házánál létező békkereskedésomban; — országos vásárok alkalmával pedig — Széchenyiutca végén a ezukriszat melletti kálvászartéri sátoromban; — hol a t. cz. közönség e részbeni igényeit a legjutányosabb gyári ár mellett kielégíthetni remélem — s egyszersmind vidékről érkezhető bármily tetemes mennyiségű megrendelés legpontosabb teljesítését ígérem.

Debreczen 1863. Szeptember.

1-2 Makó István.

Árverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen városi törvényszéke mint telegkényvi hatóság részéről közhírre tétetik, hogy S i p o s Ferencnek s nőjének Szü e s Zsuzsánnának ezegeled utcazi külvárosban 2797. sz. a. levő s törvénnyesen 400 a. frta becsült házak folyó évi október s szűkségesetében november hónapok 27-dik nap-jain d. u. 5 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverésen biróilag el fog adatni.

Az árverési feltételek a városi telekhivatalban megtekintethetnek.

Kelt Debreczenben a városi törvényszéknek, mint telegkényvi hatóságnak 1863. jul. 30-kán tar-tott üléséből.

2-5

GERBÉBY és MANNIG

fűszerkereskedésben (Pincz- és Széchenyiutca szeptelén) kaplató

tokaji és ogri csemege-bor. Magyar, vöslai és franczia-pezsög.

Ajocska hat (Sardinen) és Piztrány (Forellen) olajban kisebb s nagyobb szelen-
ezében, idei készítmény.

Valódi Cuba, Java, Menado és Mecca kávé.

Kétszer finomított

mérséklámpa-olaj

olesó áron.

Kitünő minőségű, — különféle fajú,

Rhum és Thea, Szivacs nagy választékban.

Turó-liptói, Mustár bordeauxi és kremsi.

Okt. 1-ig **Hitelintézeti sorsjegyekre** ígervények.

(Főnyeremény 200,000 forint).

Koch orvos **Növény-czukorkái.** Borschard orvos **Növény-szappanja.** Hartung orvos **Növény-hajkenőcse** és **Chinahéj-olaja.** Lindes orvos **Rudas-hajkenőcse.** Olajbogyó-szap-pan és Popp orvos **Anatherin-szájvíze.**

Elismert jó minőségű

Paraffin-szekerkenőcs

saját készítmény, gyári áron.

1-2

Törvényesen kiállított

IGÉRVÉNYEK

hitelsorsjegyekre;

Huzás f. évi október 1-jén

Főnyeremény 200,000 forint

Melléknyeremény 40,000, 2000 forint stb.

Debreczenben kaplató

Saltzman B.

kereskedésben.

2-2